

ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Βυζαντινοί Αυτοκράτορες

Η διαδοχή και η δράση τους
(πηγή: <http://www.byzantium.xronikon.com>)

Επιμέλεια: Γ. Σόφη

Οι διάδοχοι του Ιουστινιανού

Πρωτοβυζαντινή περίοδος

Ιουστίνος Β΄

565-578 (13 έτη)

Όχι πετυχημένος ηγέτης αλλά όχι και τόσο κακός όσο περιγράφεται από τους περισσότερους ιστορικούς. Διαδέχθηκε έναν από τους μεγαλύτερους βασιλιάδες της Ιστορίας και αυτό μόνο δεν ήταν εύκολο. Δεν διαφύλαξε τα σύνορα, εξασφάλισε όμως θρησκευτική σταθερότητα και οικονομική ανάκαμψη. Αρνήθηκε να πληρώσει τους βαρβάρους για να εξαγοράσει την ειρήνη (όπως ήταν η πολιτική του θείου του). Αυτό προκάλεσε τις εχθροπραξίες με Αβάρους και Πέρσες. Αργότερα αναγκάστηκε να πληρώσει. Το Βυζάντιο είναι εξασθενημένο από την επιδημία, ανίσχυρο εναντίον εξωτερικών απειλών και χάνει εδάφη. Όμως η πολιτιστική του επιρροή στα νέα βαρβαρικά κράτη της Ευρώπης κορυφώνεται.

Τιβέριος Α΄ 578-582 (4 έτη)

Σχετικά ειρηνική περίοδος, αλλά πολλές απειλές μαζεύονται στον ορίζοντα. Διάφοροι εχθροί απωθούνται με δωροδοκίες, συμφωνίες και μετρίως επιτυχημένες πολεμικές επιχειρήσεις.

Μαυρίκιος

582-602 (20 έτη)

Από τους καλύτερους αυτοκράτορες. Αντιμετώπισε τις εξωτερικές απειλές, νοικοκύρεψε τα οικονομικά, έκανε μεταρρυθμίσεις. Οι αποφάσεις του δεν ήταν πάντα δημοφιλείς. Έκανε μοιραία λάθη στο χειρισμό της εξέγερσης που του κόστισε το θρόνο και τη ζωή του. Ανεκτικός απέναντι στους Μονοφυσίτες, αν και Ορθόδοξος. Συγκρούστηκε με τον Πάπα **Γρηγόριο** όταν αποδέχτηκε τον τίτλο «Οικουμενικό» για το πατριαρχείο ΚΠόλεως

Φωκάς

602-610 (8 έτη)

Από τους χειρότερους αυτοκράτορες. Επέτρεψε σε εχθρούς να διεισδύσουν και μεταχειρίστηκε με βαναυσότητα όσους διαφωνούσαν με τις πολιτικές του ή αμφισβητούσαν τα δικαιώματά του στο θρόνο. Επέβαλε ένα καθεστώς τρόμου και βαρβαρότητας.

Η δυναστεία του Ηρακλείου

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Ηράκλειος

610-641 (30 έτη)

Ένας από τους μεγάλους αυτοκράτορες. Το μεγάλο του επίτευγμα ήταν η οριστική εξουδετέρωση της Περσικής απειλής. Έχαιρε μεγάλης εκτίμησης στη Δύση (λόγω Τιμίου Σταυρού) και στην Ανατολή από τους Μωαμεθανούς. Η κατάρρευση όμως είχε αρχίσει από τα τελευταία χρόνια της βασιλείας του. Ήταν ο πρώτος που πήρε τον ελληνικό τίτλο "βασιλεύς" αντί για Καίσαρ. Η αυτοκρατορία ξανά ισχυρή, με μεγάλο κύρος και υψηλό ηθικό. Αλλά η απουσία των Περσών δημιουργεί ένα κενό που σύντομα θα γεμίσουν οι Άραβες με καταστροφικά αποτελέσματα. Στη Δύση οι κτήσεις σιγά-σιγά χάνονται. •

Κώνστας Β΄ Πρωγωνάτος

641-668 (27 έτη)

Ικανός, αλλά με πάρα πολλές αποτυχίες. Ανήμπορος να σταματήσει τους Άραβες, αλλά τους καθυστέρησε λίγο. Οδήγησε το στρατό σε κάποιες νίκες και σε σοβαρές ήττες. Λαομίσητος για τις μεγάλες απώλειες, τη χαλαρή θρησκευτική του πολιτική, το φόνο του αδελφού του και το σχέδιο για μεταφορά στη Σικελία. Η αυτοκρατορία υποφέρει. Μια ζωτική περιοχή, η Αίγυπτος, χάνεται για πάντα. Οι Άραβες διεισδύουν στην Μικρά Ασία και κυριαρχούν στη θάλασσα. Οι Σλάβοι επέδραμαν στα Βαλκάνια. Κάποια κέρδη στην Ιταλία.

Κωνσταντίνος Δ΄

668-685 (17 έτη)

Πετυχημένος δεδομένων των συνθηκών. Οργάνωσε καλά την άμυνα τη ΚΠολης. Έθεσε τέρμα στη διαμάχη γύρω από τον Μονοθελητισμό που είχε προκαλέσει μεγάλες εντάσεις. Στο τέλος είχε σοβαρές επιτυχίες με τους Άραβες. Μετά από πολλά χρόνια η Αραβική απειλή σε ύφεση. Οι Άραβες πρέπει να πληρώνουν για την ειρήνη πλέον. Οι Σλάβοι, και ειδικά οι Βούλγαροι, γίνονται ολοένα πιο επικίνδυνο.

Ιουστινιανός Β' Ρινότμητος

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισε, είχε επιτυχίες εναντίον των εχθρών του Βυζαντίου. Οι σχέσεις του ήταν πάντα κακές με τους ισχυρούς και τις πολιτικές φατρίες. Η δεύτερη περίοδός του ήταν τυραννική, αφιερωμένη στην εκδίκηση. Η οικουμενική του Σύνοδος είναι ορόσημο για την Ορθοδοξία.

- Ίδρυσε το νέο θέμα της **Ελλάδος**
- Έκανε μια σημαντική αγροτική μεταρρύθμιση και αύξησε τους φόρους. Όλοι δυσανεκτήθηκαν.
- Αιματηρές διώξεις των Μανιχαίων και καταστολή λαϊκών παραδόσεων με μη Ορθόδοξη προέλευση

Οι διάδοχοι των Ηρακλειδών

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Φιλιππικός Βαρδάνης

711-713 (2 έτη)

Τεμπέλης και πότης. Η στάση του υπέρ του Μονοθελητισμού ήταν σοβαρό λάθος. Οι συνήθεις ύποπτοι των περασμένων δεκαετιών -Άραβες και Βούλγαροι- γίνονται πιο επιθετικοί. Ο Μονοθελητισμός προκαλεί ξανά σοβαρές αναταραχές.

Αναστάσιος Β' (Αρτέμιος)

713-715 (2 έτη)

Επικεντρώθηκε στην προετοιμασία την Πόλης για την επικείμενη πολιορκία από τους Άραβες, που είχαν φτάσει στη Γαλατία. • Ανέτρεψε τη θρησκευτική πολιτική του Βαρδάνη και αναγνώρισε την ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδο. Ο Μονοθελητισμός ηττήθηκε δια παντός. Οι Άραβες στη Μικρά Ασία και οι Βούλγαροι στα Βαλκάνια κάνουν επιδρομές σε βάθος εντός των Βυζαντινών εδαφών χωρίς σοβαρή αντίσταση. Ο στρατός του *Οψικίου* απέκτησε τη συνήθεια να διορίζει αυτοκράτορες κατά βούλησιν.

Θεοδόσιος Γ' ο Αδραμυττηνός

715-717 (2 χρόνια)

- Το 716, συνήψε ειρήνη με τον Βούλγαρο χαγάνο **Τερβέλ**, αναζητώντας συμμάχους για την αναμενόμενη επίθεση των Αράβων. Για τους Βούλγαρους ήταν μια καλή ειρήνη γιατί νομιμοποίησε τα σύνορά τους στη Θράκη και κέρδισαν την περιοχή των *Ζαγορίων*.
- Την περίοδο αυτή γίνονται πυρετώδεις ετοιμασίες από τους Άραβες για εισβολή και από τους Βυζαντινούς για άμυνα. Είναι το τέλος μιας περιόδου παρακμής, σύντομων βασιλειών και πολιτικής αστάθειας. Οι ένοπλες δυνάμεις των θεμάτων είναι εκτός ελέγχου. Το Βυζάντιο είναι αδύναμο, ευάλωτο και στη χειρότερη κατάσταση που ήταν ποτέ.

Η συριακή δυναστεία των Ισαύρων

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Λέων Γ' Ίσαυρος

717-741 (24 έτη)

Εξαιρετικός αν και αυταρχικός. Έβαλε τέλος σε μια περίοδο αστάθειας και έσωσε το Βυζάντιο από τους Άραβες. Δίκαιος και προοδευτικός. Αναδιοργάνωσε το υπό κατάρρευση κράτος. Η οικονομική που ξεκίνησε ήταν η αιτία συγκρούσεων και ταραχών τις επόμενες δεκαετίες. Στην Ανατολία η κατάσταση σταθεροποιείται και η αραβική απειλή περιορίζεται. Η οικονομική είναι η αρχή μιας περιόδου με σφοδρές και επιζήμιες εσωτερικές συγκρούσεις. Έκανε σοβαρές μεταρρυθμίσεις στην αστική νομοθεσία και στη φορολογία. Εισήγαγε την άκρως προοδευτική *Εκλογή νόμων* και το *Γεωργικό νόμο*. • Εποίκισε με Σλάβους ερημωμένες περιοχές • Το εξαρχάτο της *Ραβέννας* επαναστάτησε (λόγω της Οικονομικής ή ίσως λόγω των νέων φόρων) και αποσχίστηκε

Κωνσταντίνος Ε΄ ο Κοπρώνυμος

741-775 (34 έτη)

Από τους πιο κακόφημους αυτοκράτορες παρόλο που ήταν καλός ηγεμόνας. Κεντρικό πρόσωπο της Εικονομαχίας. Μισήθηκε γι' αυτό αλλά σημείωσε σημαντικές νίκες εναντίον Αράβων και Βουλγάρων. Η εικονοκλαστική του εμμονή ζημίωσε την αυτοκρατορία και την υστεροφημία του. • Αποκορύφωμα της Εικονομαχίας. Εικόνες αφαιρούνται από τις εκκλησίες και καταστρέφονται. Μοναχοί και εικονολάτρες διώκονται. • Εποίκισε τα Βαλκάνια με πληθυσμούς από την Ανατολία • 756- Η Ρώμη και η Βόρεια Ιταλία αποσχίστηκαν και επίσημα από το Βυζάντιο μετά τη συμμαχία του Πάπα με τους Φράγκους (κατά των Λομβαρδών)

Λέων Δ' ο Χάζαρος

775-780 (5 έτη)

Δεν ήταν κακός, αλλά δεν είχε το χρόνο ούτε την έφεση για μεγάλα επιτεύγματα. Βασικά θεωρείται παράρτημα της γυναίκας του Ειρήνης από τη σκοπιά της οποίας γράφτηκαν οι μαρτυρίες για την βασιλεία του. Εφάρμοσε την τακτική να αποφεύγει ανοιχτή μάχη με τους Άραβες και αντ' αυτού να ασφαλίζει τα κάστρα. Σε κάθε κάστρο, μια δύναμη 3000 αντρών είχε αποστολή να παρενοχλεί τους Άραβες και να εμποδίζει τις επιδρομές τους. Η αυτοκρατορία σε καλή κατάσταση που βασικά κληροδότησε ο Κωνσταντίνος Ε'. Η Εικονομαχία σε ύφεση, αλλά πάντα κυρίαρχο ζήτημα.

Κωνσταντίνος ΣΤ΄ ο τυφλός

780-797 (17 έτη)

Ένας αδύναμος ηγέτης. Αρχικά υπό την επιρροή της μητέρας του, αλλά δεν έκανε και πολλά όταν κυβέρνησε μόνος του. Οι εκστρατείες του ήταν θλιβερές. Πάντως δεν είχε μεγάλες αποτυχίες (όπως άλλοι πιο ικανοί). Η βασιλεία του ήταν μια συνεχής πάλη εξουσίας με αντίπαλο τη μάνα του. • 787- Η Εικονομαχία έλαβε τέλος από την Ειρήνη και η λατρεία των εικόνων αποκαταστάθηκε στην Ζ' Οικουμενική Σύνοδο στη Νίκαια • 784- Ανακτήθηκαν Σλαβοκρατούμενες περιοχές στη Β. Ελλάδα και δημιουργήθηκε το Θέμα της *Μακεδονίας*

Ειρήνη η Αθηναία

797-802 (5 έτη)

Η Αντιβασίλεια της ήταν μια συνεχής προσπάθεια να αρπάξει την εξουσία και η βασιλεία της μια προσπάθεια να την κρατήσει. Αντιδημοφιλής, προκαλούσε φόβο. Ανίκανη να κυβερνήσει, άφησε το Βυζάντιο σε δεινή θέση. Έμεινε στην ιστορία για την τύφλωση του γιου της και την ανύψωση των εικόνων. Η πιο σκοτεινή ώρα της αυτοκρατορίας μέχρι τώρα. Ανυπεράσπιστη απέναντι στους εχθρούς της. Στην πολιτική επικρατεί κλίμα ίντριγκας, βαρβαρότητας και φόβου. Το μόνο θετικό είναι το τέλος της Εικονομαχίας.

Η δυναστεία του Αμορίου

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Νικηφόρος Α΄ ο γενικός

802-811 (9 έτη)

Το Βυζάντιο δεν μπορεί να συνέλθει. Οι προσπάθειες του αυτοκράτορα να αντιμετωπίσει τους εχθρούς είχαν τραγικό τέλος. • Συνήψε ειρήνη, την *Pax Nicephori*, με τον Καρλομάγνο αλλά δεν τον αναγνώρισε σαν Ρωμαίο Αυτοκράτορα και οι σχέσεις τους διαταράχθηκαν. • Σαν πρώην υπεύθυνος οικονομικών ("Λογοθέτης του Γενικού") επέβαλε φόρους δυσσαρεστώντας τον κλήρο και το λαό, αλλά βελτιώνοντας τα οικονομικά. • Εισήγαγε το φόρο «*Αλληλέγγυον*» για την κάλυψη των φόρων των φτωχών από τους πλουσιότερους. • 805- Ηττήθηκε από ένα μεγάλο αραβικό στρατό στη Φρυγία και αναγκάστηκε να πληρώνει λύτρα. • 811- Εισέβαλε στη Βουλγαρία με 80,000 άντρες και κατέλαβε την πρωτεύουσα **Πλίσκα**. Αλλά μετά ο στρατός παγιδεύτηκε και καταστράφηκε στη Μάχη της Πλίσκα και ο ίδιος σκοτώθηκε.

Μιχαήλ Α΄ ο Ραγκαβές

811-813 (2 έτη)

Μάλλον ανίκανος. Μοίρασε λεφτά σε πατρικίους, γερουσιαστές, παπάδες, καλόγερους, στρατιώτες και ζητιάνους, έτσι ώστε τα χρήματα που είχε εξοικονομήσει ο Νικηφόρος εξανεμίσθηκαν σε λίγες μέρες. Τουλάχιστον πήρε πίσω τη Βενετία. Το Βυζάντιο είναι ανίσχυρο απέναντι στους Βούλγαρους. Η οικονομική, στρατιωτική και πολιτική δύναμή του εξασθενεί. Το 812 έκανε διαπραγματεύσεις με τους Φράγκους, και αναγνώρισε τον Καρλομάγνο ως βασιλέα χωρίς οτιδήποτε άλλο (όπως "Ρωμαίος αυτοκράτωρ"). Σε αντάλλαγμα πήρε πίσω τη Βενετία.

Λέων Ε΄ ο Αρμένιος

813-820 (7 έτη)

Η ικανότητα του στη διαχείριση των υποθέσεων του κράτους αναγνωρίστηκε ακόμα κι από τους αντιπάλους του. Οι στρατιωτικές του επιχειρήσεις εναντίον Βουλγάρων και Αράβων δεν ήταν εντυπωσιακές αλλά ήταν επιτυχείς. Η αναμόχλευση της Εικονομαχίας ήταν λάθος. Αναζωπύρωσε την εικονομαχία καλώντας σύνοδο στην ΚΠολη το 815. Εξόρισε τον **Θεόδωρο Στουδίτη** και απαλλοτρίωσε τις περιουσίες των μονών. Ο Κρούμμος της Βουλγαρίας έφτασε μέχρι τα τείχη της ΚΠολης. Ο Λέων προσπάθησε να τον παρασύρει και να τον σκοτώσει σε ενέδρα αλλά απέτυχε. Μετά το θάνατο του Κρούμμου όμως, νίκησε τους Βουλγάρους στη Μεσημβρία (814).

Μιχαήλ Β΄ ο Ψελλός

820-829 (9 έτη)

Η βασιλεία του σηματοδεύτηκε από δυο ολέθριες εξελίξεις: Την έναρξη της κατάκτησης της Σικελίας από τους Άραβες και την κατάληψη της Κρήτης. Παρ' όλα αυτά θεωρείται πετυχημένος αυτοκράτορας. Εξασφάλισε σταθερότητα και αναδιοργάνωσε το κράτος και το στρατό. • 824- Άραβες που είχαν εκδιωχθεί από την Ισπανία κατέλαβαν με 10,000 άντρες την Κρήτη. Ο Μιχαήλ απέτυχε να την ανακαταλάβει το 826.

Θεόφιλος

829-842 (13 έτη)

Θεωρείται από τους πιο ικανούς αυτοκράτορες αλλά δεν ήταν πετυχημένος στο πολεμικό πεδίο, αν και είχε τους θριάμβους του και επέδειξε θάρρος στο πεδίο της μάχης. Ήταν πιο αποτελεσματικός στην οργάνωση του κράτους, την επιβολή δικαιοσύνης, στην καταπολέμηση της διαφθοράς.

- Οι Άραβες προχώρησαν στη Σικελία και πήραν το Παλέρμο
- Πολύ κινητικός εναντίον των Αράβων στα ανατολικά. Εξεστράτευσε στη Μ. Ασία και στη Συρία με κάποιες επιτυχίες αλλά και σημαντικές ήττες, όπως στη Μάχη του Δαζιμώνος (838) και η επακόλουθη Άλωση του Αμορίου από τους Άραβες

Η μακεδονική δυναστεία

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Βασίλειος Α΄ ο Μακεδών

867-886 (19 έτη)

Έδειξε εξαιρετική ικανότητα στη διαχείριση των κρατικών υποθέσεων, και οδήγησε στην αναγέννηση της δύναμης του Βυζαντίου. Οι Βυζαντινοί τον θεωρούσαν έναν από τους μεγαλύτερους αυτοκράτορες. Η δυναστεία που ίδρυσε οδήγησε το Βυζάντιο σε μια περίοδο δόξας και ευημερίας.

- Προσπάθησε να έχει καλές σχέσεις με τη Ρώμη και εξόρισε τον Φώτιο. Αργότερα όμως τον επανέφερε στον πατριαρχικό θρόνο.
- 867- Το **Σχίσμα** : Αφορισμός του Πάπα σε Σύνοδο και απόρριψη των πρωτείων του.
- Ξεκίνησε ένα μεγάλο νομοθετικό έργο, τα *Βασιλικά*

Λέων ΣΤ΄ ο σοφός

886-912 (26 έτη)

Ένας από τους ελάχιστους αυτοκράτορες που δεν πήγε ποτέ σε εκστρατεία, παρά τα προβλήματα. Μορφωμένος αλλά όχι και τόσο σοφός. Η πολιτιστική αναγέννηση συνεχίζεται. Η αυτοκρατορία είναι ισχυρή και πλούσια αλλά δεν προστατεύει αποτελεσματικά τους υπηκόους της. Στην Αυλή επικρατεί δεσποτισμός και μια τάση υπερβολής. • Έδιωξε τον Πατριάρχη Φώτιο και τον αντικατέστησε με τον 19-χρονο αδελφό του Στέφανο • Ο Ρώσος Όλεγκ πολιορκήσε την ΚΠολη δυο φορές και απέσπασε μια ευνοϊκή εμπορική συμφωνία • Τελείωσε τα Βασιλικά, έγραψε τα Τακτικά, ένα εγχειρίδιο πολέμου. Επίσης έγραψε ποιήματα και ακολουθίες.

Αλέξανδρος

912-913 (1 έτος)

Η ορμή που αποκτήθηκε κατά τη βασιλεία του Βασιλείου Α' διατηρείται και παρ' όλη την ανοησία που επικρατεί στην Αυλή, η αυτοκρατορία δεν πάσχει σοβαρά.

Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος 913-959 (46 έτη)

Μια περίοδος πρωτοφανούς και μακράς σταθερότητας στο εσωτερικό
Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του το Βυζάντιο προοδεύει και ευημερεί. Βαθύς γνώστης των επιστημών και των τεχνών όπως: μαθηματικών, αστρονομίας, αρχιτεκτονικής, γλυπτικής, ζωγραφικής και μουσικής. Παραγωγικότετος συγγραφέας. Πρώτη επιτυχία στα ανατολικά μετά από πολλά χρόνια. Ανακτήθηκαν περιοχές πέρα από τον Ευφράτη.

Ρωμανός Α΄ Λακαπηνός

920-944 (24 έτη)

Συναυτοκράτορας με τον Κων/νο Ζ. Όχι από τους μεγάλους, αλλά ικανός, ευσυνείδητος και αποτελεσματικός. Δυνάμωσε το Βυζάντιο με τις ειρηνευτικές του προσπάθειες. Η πολιτική του ήταν δίκαιη, φιλολαϊκή και αποτελεσματική. Σφετεριστής του θρόνου, αλλά δεν πείραξε τον Κωνσταντίνο Ζ'. 927- Αναγνώρισε τον **Συμεών Ι** σαν Τσάρο (Καίσαρ) της Βουλγαρίας και πάντρεψε την εγγονή του με τον γιο του Συμεών, Πέτρο. Έτσι, πέτυχε 40ετή ειρήνη. • Εξαγόρασε ειρήνη από τους Μαγυάρους που είχαν εισβάλει στη Θράκη. • Δραστήριος σαν νομοθέτης, εισήγαγε μια σειρά από νόμους για την προστασία των μικροϊδιοκτητών από τους «δυνατούς».

Ρωμανός Β΄ 959-963 (4 έτη)

Ίσως αδιάφορος και λάτρης των απολαύσεων αλλά έδειξε άριστη κρίση στην επιλογή των επιτελών του και είχε μεγάλες επιτυχίες. Στη διαχείριση του κράτους βασιζόταν σε ικανούς γραφειοκράτες όπως ο Ιωσήφ Βρίγγας. Το αποτέλεσμα ήταν μια παραγωγική και πετυχημένη διοίκηση. • Ανέθεσε στο στρατηγό Νικηφόρο Φωκά την αναδιοργάνωση του στρατού, η οποία προφανώς υπήρξε απόλυτα πετυχημένη. 961- Ανακατάληψη της Κρήτης. Ο στρατηγός Νικηφόρο Φωκάς, με έναν τεράστιο στρατό και στόλο 2308 πλοίων, ανακατέλαβε την Κρήτη μετά από επιχειρήσεις 9 μηνών. Η εκστρατεία ήταν έμμονη ιδέα του Ρωμανού. • 962- Ο Φωκάς εστάλη επίσης εναντίον των Αράβων. Απελευθέρωσε την Κιλικία, και κυρίευσε 60 φρούρια στην οροσειρά του Ταύρου

Νικηφόρος Α΄ Φωκάς

963-969 (6 έτη)

Ένας από τους μεγάλους αυτοκράτορες, τουλάχιστον στο στρατιωτικό τομέα. Λαοφιλής στην αρχή. Η εσωτερική του πολιτική προκάλεσε γενική δυσαρέσκεια. Ο θάνατός του συντάραξε τους Χριστιανούς και προκάλεσε ενθουσιασμό στο Μουσουλμανικό κόσμο.

Άγιος της Ορθοδοξίας. • 964 - Μεγάλες εκστρατείες εναντίον των Αράβων. Η Ταρσός και η Έδεσσα και η Αντιόχεια (969) ανακαταλαμβάνονται. • 965- Απελευθέρωση της Κύπρου από τον πατρίκιο Νικήτα. • 965- Αποτυχημένη εκστρατεία στη Σικελία, που παρέμεινε ολόκληρη υπό αραβικό έλεγχο. Βαθιά θρησκευόμενος και ασκητικός. Συνέβαλε στην ίδρυση της Μονής της Αγίας Λαύρας και στην επέκταση της μοναστικής κοινότητας στο Άγιο Όρος.

Ιωάννης Α΄ Τζιμισκής

969-976 (7 έτη)

Λαμπρός ηγέτης. Ισχυροποίησε το Βυζάντιο συνδυάζοντας διπλωματικές με στρατηγικές ικανότητες. Με φήμη εξαιρετού στρατηγού. Σε μεγάλο βαθμό, οφείλεται και σ' αυτόν το απόγειο που σημειώθηκε στη βασιλεία του διαδόχου του Βασιλείου Β'. • 971- Απέκρουσε επίθεση των Βουλγάρων, αιχμαλώτισε τον τσάρο Βόρις Β'. • 971- Νίκησε το Ρώσο Σβιατοσλάβ στο Δούναβη, στη πολιορκία του Δορύστολου, εξουδετερώνοντας τη ρωσική απειλή. • Πάντρεψε την ανιψιά του με τον Γερμανό Όθωνα. Μια εξαιρετική διπλωματική κίνηση

Βασίλειος Β΄ Βουλγαροκτόνος

976-1025 (49 έτη)

Απόλυτα πετυχημένος. Από τους κορυφαίους αυτοκράτορες. Πολύ δημοφιλής τόσο στο λαό όσο και στο στρατό. Εκτός από τις νίκες του, πήρε μέτρα υπέρ του λαού. Παρά τους πολέμους υπήρξε ευημερία και άφησε γεμάτο θησαυροφυλάκιο. • 1000-1018: Καθυπόταξε τη Βουλγαρία μετά από μακρόχρονο και αιματηρό πόλεμο. Μάχες του Σπερχειού και του Κλειδίου • 995- Εκστρατεία εναντίον των Αράβων με 40000 άντρες. Κατάληψη μεγάλου μέρους της Συρίας. • Άλλες εκστρατείες εναντίον των Ρως (988), Σέρβων, Χαζάρων(1018), Αράβων στη Ν. Ιταλία. Προσάρτησε την Αρμενία και μέρος της Γεωργίας. • Πάντρεψε την αδελφή του Άννα με τον **Βλαδίμηρο Ι** του Κιέβου μετά από συμφωνία για εκχριστιανισμό του λαού του και για στρατιωτική βοήθεια (Βάραγγοι) • Εξέδωσε το νόμο "Νεαρά" με τον οποίο έγινε αναδασμός της γης των πλουσίων σε φτωχούς αγρότες.

Κωνσταντίνος Η΄

1025-1028 (3 έτη)

Οι εχθροί της αυτοκρατορίας, μετά τις ένδοξες μέρες του Βασιλείου Β', είναι ανίσχυροι. Δεν σημειώνεται πλέον πρόοδος όπως στον καιρό του Βουλγαροκτόνου, αλλά δεν υπάρχουν προβλήματα, εκτός από το γεγονός ότι ο ηγεμών είναι ανάξιος.

Ρωμανός Γ' ο Αργυρός

1028-1034 (6 έτη)

Η αυτοκρατορία παραμένει αλώβητη αν και δεν είναι τόσο δυνατή όσο πριν. Οι εχθροί της ανασυντάσσονται.

- Κατάργησε το νόμο *Αλληλέγγυον*, απέσυρε τις περικοπές των προνομίων των πλουσίων που είχε κάνει ο προκάτοχός του και μείωσε τους φόρους τους, ενώ παράλληλα ώθησε τους μικροϊδιοκτήτες γης στη φτώχεια.
- Ξόδεψε τεράστια ποσά για οικοδομήματα και μεγάλα έργα και για την ενίσχυση των μονών

Μιχαήλ Δ΄ ο Παφλαγών

1034-1041 (7 έτη)

Περίοδος γενικής δυσφορίας. Υπάρχουν οικονομικές δυσκολίες, εξεγέρσεις και οι στρατιωτικές επιχειρήσεις δεν είναι επιτυχείς. Είναι σ' αυτήν την περίοδο που ξεκίνησε η νομισματική αποσταθεροποίηση. • Αύξησε τη φορολογία (Αερικόν), προκαλώντας τη δυσαρέσκεια των πατρικίων και του λαού. Η κατάσταση επιδεινώθηκε μετά από σεισμούς, φτωχές σοδειές και πείνα που προκλήθηκαν από κακό καιρό και από επιδρομή ακρίδων το 1035 • Αντιμετώπισε πολλές τοπικές εξεγέρσεις στην Αντιόχεια, τη Νικόπολη και στη Βουλγαρία.

Κωνσταντίνος Θ΄ Μονομάχος

1042-1055 (13 έτη)

Η βασιλεία του είχε σε βάθος χρόνου καταστρεπτικές συνέπειες. Κυρίως επειδή πολλές αποφάσεις και γεγονότα της εποχής του όπως και ο εφησυχασμός και η αδιαφορία του (αφήνοντας λ.χ. απροστάτευτα ανατολικά σύνορα) είχαν μακροπρόθεσμες συνέπειες για το Βυζάντιο. • Για να σιγουρέψει τη θέση του έδωσε μεγάλες φοροαπαλλαγές στους πλούσιους και στην Εκκλησία. • Επισκέυασε τον Πανάγιο Τάφο και άλλα χριστιανικά οικοδομήματα στους Αγίους Τόπους. • Εισήγαγε ολέθρια μέτρα όπως η εκμίσθωση φόρων, η εξαγορά θητείας και η *Πρόνοια* (παραχώρηση περιοχών σε ισχυρούς, με την υποχρέωση να παρέχουν προστασία). 1054- Το μεγάλο Σχίσμα μεταξύ Ορθοδόξου και Ρωμαϊκής Εκκλησίας μετά από αμοιβαίους αναθεματισμούς. Βασικός λόγος η υπαγωγή της Ν.Ιταλίας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Θεοδώρα 1055-1056 (2 έτη)

Η αυτοκρατορία μπαίνει σε μια περίοδο παρακμής που κράτησε μέχρι την ανάρρηση στο θρόνο του Αλεξίου Κομνηνού.

Οι διάδοχοι των Μακεδόνων

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Μιχαήλ ΣΤ΄ Βρίγγας

1056-1056 (2 έτη)

Το κύριο γεγονός είναι η μεγάλη κλίμακας επανάσταση του στρατού. Αυτό μακροπρόθεσμα οδήγησε στην αποσύνθεση της κεντρικής διοίκησης, άφησε ανυπεράσπιστες τις επαρχίες στην Ασία απέναντι στους Σελτζούκους, και την Πόλη εύκολη λεία για τους σταυροφόρους. Δυσάρεστησε το στρατό αρνούμενος να τους δώσει τις καθιερωμένες προαγωγές και δωρεές. Δεν δικάωσε τον **Νικηφόρο Βρυέννιο**, που τον είχε αποκαταστήσει (τον είχε εξορίσει η Θεοδώρα) αλλά δεν του επέστρεψε τη δημοθείσα περιουσία του. Ο Βρυέννιος στασίασε, αλλά συνελήφθη και τυφλώθηκε. Η στάση όμως πυροδότησε περαιτέρω αναστάτωση στο στρατό και τελικά την επανάστασή του.

Ισαάκιος Α΄ Κομνηνός

1057-1059 (2 έτη)

- Το πρώτο μέλημα ήταν να ανταμείψει τους ισχυρούς υποστηρικτές του με θέσεις που τους απομάκρυναν από την ΚΠολη, και το επόμενο, να φροντίσει για τη διαλυμένη οικονομία.
- Ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε τον **Δικέφαλο αετό** σαν σύμβολο της αυτοκρατορικής εξουσίας.

Η δυναστεία των Δουκών

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Κωνσταντίνος Ι΄ Δούκας

1059-1067 (8 έτη)

- Η επιδίωξή του να ενοποιήσει την Βυζαντινή με την Αρμενική εκκλησία δημιούργησε μια χαώδη κατάσταση που βοήθησε να πέσει η Αρμενία στα χέρια των Σελτζούκων Τούρκων.
- Αποφάσισε να αντικαταστήσει τους νόμιμους στρατιώτες με μισθοφόρους και παραμέλησε τα φρούρια των ανατολικών συνόρων που έμειναν χωρίς επισκευές.
- Το μεγαλύτερο μέρος της Βυζαντινής Ιταλίας -εκτός από το Μπάρι- κυριεύτηκε από του Νορμανδούς υπό τον Ροβέρτο Γουισκάρδο.
- Οι Ούγγροι πήραν το Βελιγράδι.
- Το μεγαλύτερο μέρος της Αρμενίας κατελήφθη από τους Σελτζούκους Τούρκους
- 1065- Οι Ούζοι κάνουν επιδρομές στα Βαλκάνια και φτάνουν μέχρι τη Λάρισα

Ρωμανός Δ΄ Διογένης

1067-1071 (4 έτη)

- 1071- Άλωση του Μπάρι από τους Νορμανδούς μετά από τρίχρονη πολιορκία. Τέλος εποχής για το Βυζάντιο στη Νότιο Ιταλία
- 1071- Μάχη του Μαντζικέρτ. Καταστροφική ήττα από τους Σελτζούκους Τούρκους, οδηγώντας ένα απείθαρχο και απρόθυμο στράτευμα και προδομένος από άλλους στρατηγούς. Τραυματίστηκε και πιάστηκε αιχμάλωτος. Η ήττα στο Μαντζικέρτ έχει κοσμοϊστορικές συνέπειες. Το Βυζάντιο δεν συνήλθε ποτέ. Μετά από αυτό, η ανατολική Μ. Ασία χάθηκε για πάντα.
- ~1071-1176 Το έπος του "Διγενή Ακρίτα" γράφεται αυτήν τη εποχή, διαδραματιζόμενο στο 9ο και στο 10ο αιώνα.

ΔΕΥΣ

Μιχαήλ Ζ΄ Δούκας (παραπινάκης)

1071-1078 (7 έτη)

Η αυτοκρατορία καταρρέει. Οι Σελτζούκοι Τούρκοι προελαύνουν και φαίνονται ανίκητοι. Ο στρατός (μισθοφορικός) δεν είναι υπό έλεγχο. Ένα μεγάλο μέρος της Μ. Ασίας έχει χαθεί. Η οικονομική κατάσταση είναι χειρότερη από ποτέ.

Νικηφόρος Γ' Βοτανειάτης

1078-1081 (3 έτη)

Μέσα σε 50 χρόνια, ουσιαστικά κάθε απόκτημα του Βασιλείου Β' είχε χαθεί. Το σφρίγος της αυτοκρατορίας σπαταλήθηκε στις ατέλειωτες προστριβές ανάμεσα στην αριστοκρατία της πρωτεύουσας και τους επαρχιώτες ευγενείς του στρατού.

Η δυναστεία των Κομνηνών

Μεσοβυζαντινή περίοδος

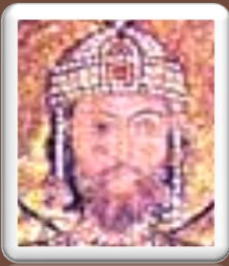

Αλέξιος Α΄ Κομνηνός

1081-1118 (37 έτη)

- 1082- Συμφωνία ειρήνης με τη Βενετία και παραχώρηση εμπορικών προνομίων.
- 1095-Αναζήτησε δυτική βοήθεια εναντίον των Σελτζούκων. Το αποτέλεσμα ήταν η 1η Σταυροφορία και η λεηλασία των Βαλκανίων από τον όχλο που οδηγούσε ο **Πέτρος ο Ερημίτης**.
- Αξιοποίησε την Σταυροφορία και ανακατέλαβε μεγάλο μέρος της δυτικής Μ. Ασίας, καθώς και Χίο, Ρόδο.
- 1085 • Απέκρουσε την εισβολή των Νορμανδών που είχαν πάρει την Κέρκυρα και το Δυρράχιο, και πολιορκούσαν τη Λάρισα.
- 1091 • Με τη βοήθεια Κουμάνων συνέτριψε τους Πετσενέγγους που λεηλατούσαν τα Βαλκάνια.
- Κατέπνιξε εξέγερση των Βογομίλων στη Θράκη.
- Ανακατέλαβε τη Νίκαια με τη βοήθεια των σταυροφόρων.

Ιωάννης Β΄ Κομνηνός (ο καλός)

1118-1143 (25 έτη)

- Αρνήθηκε να επικυρώσει τα εμπορικά προνόμια των Ενετών (που παραχώρησε ο πατέρας του το 1082). Οι Βενετοί κατέλαβαν νησιά του Ανατ. Αιγαίου και την Κεφαλλονιά Τελικά αναγκάστηκε να συναινέσει. • Ο στόλος παραμελήθηκε. Τα παράλια και τα νησιά είναι απροστάτευτα στις επιδρομές Ενετών κ.ά.. • Η Κωνσταντινούπολη είναι η μεγαλύτερη και λαμπρότερη πόλη στον κόσμο. • 1122- Νίκη επί των Πετσενέγγων στη Μάχη της Βέροιας. Οι Πετσενέγγοι δεν ξανακούστηκαν. • 1128- Νίκη εναντίον Ούγγρων και Σέρβων • 1138- Προέλασε στη Συρία, αλλά οι Σταυροφόροι δεν ακολούθησαν και υποχώρησε. • 1130 με 1139: Πόλεμος με τους Τούρκους. Τα Μικρασιατικά παράλια, η Άγκυρα και η Κασταμονή απελευθερώθηκαν

Μανουήλ Α΄ Κομνηνός

1143-1180 (37 έτη)

Ένας από τους μεγάλους. Πολύ δραστήριος σε όλους τους τομείς. Έξοχος ηγέτης που δέσποζε στο Βυζάντιο και στην Ευρώπη. Απεκλήθη "Μέγας" και είχε τη φήμη του "πιο ευλογημένου αυτοκράτορα". Στον καιρό του, ήταν ο πιο ισχυρός άνθρωπος του κόσμου. • 1176-Μάχη στο Μυριοκέφαλον. Οδυνηρή ήττα από τους Σελτζούκους Τούρκους • 1147-Επέτρεψε τη δίοδο από την επικράτειά του δυο στρατιών σταυροφόρων κάτω από τη στενή (και ενίοτε εχθρική) επίβλεψη του Βυζαντινού στρατού. • 1168-Προστριβές με Ουγγαρία και προσάρτηση της Δαλματίας

Ανδρόνικος Α΄ Κομνηνός

1183-1185 (2 έτη)

Η αυτοκρατορία αρχίζει να χάνει εδάφη, ισχύ και γόητρο με γρήγορους ρυθμούς. • 1181- Εισβολή Ούγγρων στα ΒΔ. Η Συρμια και η Βοσνία χάνονται • Οι Ενετοί κατέλαβαν τη Δαλματία • Ο Σελτζούκος βασιλιάς **Αρσλάν Β'** επιτέθηκε. Το Κοτύαιον (Κιουτάχεια) στη Δυτική Μικρά Ασία και η Σωζόπολις πέφτουν στα χέρια του • 1182- Σφαγή 80,000 Λατίνων στην Πόλη. Οι περισσότεροι ήταν Ενετοί έμποροι.

Η δυναστεία των Αγγέλων

Μεσοβυζαντινή περίοδος

Ισαάκιος Β' Άγγελος

1185-1195 & 1203-1204

- Οι σχέσεις με τη Δύση διαταράσσονται επειδή δεν έκανε τίποτε για να εμποδίσει την πτώση της Ιερουσαλήμ και την αποτυχία της 3ης Σταυροφορίας • 1187- Συμφωνία με τη Βενετία για να διευκολύνει με 40–100 γαλέρες, με αντάλλαγμα εμπορικές παραχωρήσεις • 1191- Η Κύπρος κατακτήθηκε από τον Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο

ΔΒΝΒΣ

Αλέξιος Γ' Άγγελος

1195-1203 (8 έτη)

Αδελφός του Ισαακίου Β'. Κατά την απουσία του αδελφού του, με τη στήριξη του στρατού, ανακηρύχθηκε βασιλεύς. • Βούλγαροι και Βλάχοι λαφυραγωγούν ανεξέλεγκτα τη Θράκη και τη Μακεδονία και προσαρτούν πόλεις. • Οι Σελτζούκοι Τούρκοι προελαύνουν στη Μικρά Ασία • 1203- Πολιορκία της ΚΠολης από τους σταυροφόρους που έκαψαν ένα μέρος της πόλης. Ανήμπορος να αντιμετωπίσει τους σταυροφόρους, δραπέτευσε παίρνοντας το κρατικό θησαυροφυλάκιο.

Αλέξιος Δ' Άγγελος

1203-1204 (<1 έτος)

Ο κύριος υπεύθυνος -από ελληνικής πλευράς- για την Δ' Σταυροφορία και την άλωση της Πόλης, λόγω των ενεργειών του προς τους Δυτικούς πριν ανεβεί στο θρόνο. Ως βασιλεύς ήταν υποχείριο των Σταυροφόρων και προσπάθησε να συμμορφωθεί πλήρως με τις απαιτήσεις τους. Το Βυζάντιο τρεμοσβήνει. Η Πόλη λίγο πριν την άλωση από τους Λατίνους.

3 περιοχές παραμένουν στα χέρια των Ελλήνων: η **Νίκαια**, η **Τραπεζούντα** και η **Ήπειρος**. Τυπικά ανεξάρτητες και «αυτοκρατορίες».

Αλέξιος Ε΄ Δούκας (Μουρτζουφλος)

1204 (3 μήνες)

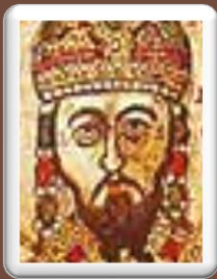

- Προσπάθησε να οργανώσει την άμυνα εναντίον των Σταυροφόρων, αλλά ήταν πολύ αργά. Η αντεπίθεσή του απέτυχε και έφυγε τη νύχτα πριν την Πτώση.
- 13 Απριλίου 1204- Άλωση της Πόλης από τους Σταυροφόρους. Ακολούθησε σφαγή και λεηλασία για 4 μέρες. Η Πόλη θα ανήκει στους Λατίνους για τα επόμενα 57 χρόνια. Ο **Βαλδουίνος** της Φλάνδρας στέφθηκε αυτοκράτορας και ο Ενετός **Θωμάς Μοροζίνι** εξελέγη Πατριάρχης

Η δυναστεία των Λασκαριδών

Υστεροβυζαντινή περίοδος

Θεόδωρος Α΄ Λάσκαρης

1204-1222 (16 έτη)

Ο Θεόδωρος εγκαταστάθηκε στη Νίκαια και έγινε η ψυχή της αντίστασης εναντίον των Λατίνων. Κατάφερε να κρατήσει όρθιο το Βυζάντιο, σταμάτησε τους Λατίνους και απέτρεψε την ολική κατάρρευση, παρόλο που είχε να πολεμήσει σε δύο μέτωπα.

- Συμμάχησε με το Βούλγαρο βασιλιά που είχε νικήσει τους Λατίνους στην Αδριανούπολη
- 1211- Ο τέως Αλέξιος Γ' βρήκε άσυλο στους Σελτζούκους και τους έδωσε πρόσχημα να εισβάλουν.
- 1214- Συμφωνία ειρήνης με τους Λατίνους στο **Νυμφαίον** που περιόριζε τις κτήσεις τους στη Μικρά Ασία
- 1211 - Μάχη της Αντιοχείας επί του Μαιάνδρου. Μεγάλη νίκη επί των Σελτζούκων. Ο Θεόδωρος σκότωσε το σουλτάνο σε προσωπική μονομαχία.

Ιωάννης Γ' Δούκας Βατάτζης

1222-1254 (33 έτη)

Η αυτοκρατορία της Νίκαιας αναπτύσσεται και γίνεται υπολογίσιμη. Το κράτος των Λατίνων παραπαίει. Υπάρχουν αυτή τη στιγμή 3 Έλληνες αυτοκράτορες (και για λίγο 5, με τους 2 στη Θεσσαλονίκη) και τον αυτοκρατορικό τίτλο διεκδικούν επίσης ο Βούλγαρος Ασάν Β' και ο Φράγκος βασιλιάς των Λατίνων.

Θεόδωρος Β΄ Δούκας Λάσκαρης

1254-1258 (4 έτη)

Οι Βούλγαροι σηκώνουν κεφάλι ξανά και ισχυροποιούνται. Οι Λατίνοι έχουν χάσει τη δύναμή τους και οι Σελτζούκοι έχουν τα δικά τους προβλήματα στα ανατολικά. • Ευνόησε αξιωματούχους από τα μεσαία στρώματα αντί τους ευγενείς προκαλώντας σφοδρές αντιδράσεις από την αριστοκρατία. • Πήρε το Δυρράχιο, όταν η κόρη του παντρεύτηκε το γιο του Δεσπότη της Ηπείρου. • Προτιμούσε έναν αμιγώς Ελληνικό στρατό από τους μισθοφόρους που ήταν κυρίως Φράγκοι.

Ιωάννης Δ΄ Δούκας Λάσκαρης

1258-1261 (3 έτη)

Άλλη μία περίπτωση ανήλικου αυτοκράτορα που δεν ενηλικιώθηκε στο θρόνο. Ο τρόπος που τον μεταχειρίστηκε ο Μιχαήλ Παλαιολόγος είχε σοκάρει τους Βυζαντινούς. Λατρευόταν σαν Άγιος στην ΚΠολη του 14ου αιώνα. • 1259 Μάχη Πελαγονίας. Σημαντική νίκη των δυνάμεων της Νίκαιας εναντίον μιας συμμαχίας από το Βασίλειο της Σικελίας, το Δεσποτάτο της Ηπείρου και το Πριγκιπάτο της Αχαΐας. Ο Βιλλαρδουίνος αιχμάλωτος

Η δυναστεία των Παλαιολόγων

Υστεροβυζαντινή Περίοδος

Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος

1261-1282 (21 έτη)

Η Πόλη ανακτήθηκε και το Βυζάντιο αναγεννιέται. Η δύναμη των Λατίνων έχει εξανεμιστεί αλλά ο κίνδυνος μιας νέας σταυροφορίας εναντίον των Βυζαντινών είναι ορατός. Στα ανατολικά, οι Μογγόλοι πιέζουν τους Σελτζούκους και οι Οθωμανοί Τούρκοι κάνουν την πρώτη τους εμφάνιση.

- 25 Ιουλίου 1261- Ο στρατηγός Στρατηγόπουλος κατέλαβε την Κ/Πολη, όταν σε μια αναγνωριστική αποστολή, την βρήκε αψύλακτη.
- Μακρύς, νικηφόρος πόλεμος κατά Βουλγάρων.
- 1281- Νίκησε τον **Κάρολο Ανζού** Γάλλο ηγεμόνα της Σικελίας, στο Βεράτιον.
- Ανακατασκεύασε κτίρια και εκκλησίες και προσπάθησε να ενισχύσει τον πληθυσμό της Πόλης.
- 1282- Φοβούμενος μια σταυροφορία, υποδαύλισε την εξέγερση εναντίον των Φράγκων στη Σικελία και τους **Σικελικούς Εσπερινούς**.
- Κέρδισε τον **Μυστρά** & την **Μονεμβασιά** μετά από συμφωνία με τους Λατίνους μετά τη μάχη της Πελαγονίας.

Ανδρόνικος Β΄ Παλαιολόγος

1282-1328 (36 έτη)

Εντυπωσιακή άνοδος των Οθωμανών. Το Βυζάντιο είναι ανίσχυρο να αντιδράσει και μειώνεται στην υπόσταση κρατιδίου. Οι Οθωμανοί κυριαρχούν στην Ανατολή και οι Σέρβοι δεσπάζουν στα Βαλκάνια. • 1285- Λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης, αύξησε τους φόρους και διέλυσε το **Βυζαντινό στόλο**. Τραγικό λάθος. • 1326- Οι Οθωμανοί Τούρκοι παίρνουν την Προύσα. Ολόκληρο το Ανατολικό Μέτωπο καταρρέει

Μιχαήλ Θ΄ Παλαιολόγος

1295-1320 (25 έτη)

Ήταν γενναίος και ευσυνείδητος, αλλά δεν μπορούσε να κάνει πολλά σε μια περίοδο γενικής κατάρρευσης. Οι προσπάθειές του εναντίον των Τούρκων και της Καταλανικής Εταιρείας ήταν αποτυχημένες. Ανήμπορος να σταματήσει την παρακμή.

Ανδρόνικος Γ΄ Παλαιολόγος

1328-1341 (13 έτη)

Ταχεία εξάλειψη της Βυζαντινής κυριαρχίας στη Μ. Ασία. Μόνο μια λεπτή παραλιακή γραμμή και η **Φιλαδέλφεια** μένουν Βυζαντινές. Στα Βαλκάνια, οι Σέρβοι εξελίσσονται σε υπερδύναμη.

Ιωάννης Ε΄ Παλαιολόγος

1341-1391 (38 έτη)

Η εποχή του θριάμβου των Τούρκων στα Βαλκάνια και της ταπείνωσης του Βυζαντίου που επιβιώνει μόνο χάρη στα τείχη της Πόλης και επειδή ο σουλτάνος έχει άλλες προτεραιότητες. Το Βυζάντιο γίνεται επίσημα **υπόσπονδο κράτος**.

- Ταξίδεψε στην Ουγγαρία για βοήθεια. Επιστρέφοντας, οι Βούλγαροι τον φυλάκισαν. Τον έσωσε ο ξάδελφος του Amadeus της Σαβοΐας.
- 1369- Επισκέφτηκε τη Βενετία. Τον φυλάκισαν για χρέη
- 1373- Υπόσπονδος του Οθωμανού Σουλτάνου
- 1356- Το δεσποτάτο της Ηπείρου κέρδισε την ανεξαρτησία του από τους Σέρβους

Ιωάννης ΣΤ΄ Καντακουζηνός

1347-1354 (7 έτη)

Ο εμφύλιος πόλεμος και η ανάμειξη ξένων δυνάμεων εξασθενούν ακόμα περισσότερο το Βυζάντιο. Είναι απορίας άξιον που η "αυτοκρατορία" επιβίωσε για άλλα 100 χρόνια. Οι ξένες δυνάμεις πρωταγωνιστούν πλέον στην πολιτική σκηνή. • 1345- Εξαγόρασε την εύνοια του Οθωμανού Ορχάν, όχι μόνο με χρηματικό ποσό αλλά και δίνοντας την κόρη του Θεοδώρα στον Ορχάν για το χαρέμι του • Επανάσταση των **Ζηλωτών** στη Θεσσαλονίκη (1342-1350). Εγκαθιστούν μια αποτελεσματική αυτοδιοίκηση • 1346-1349. **Μαύρος Θάνατος**. Επιδημία πανώλης στη ΚΠολη

Ανδρόνικος Δ΄ Παλαιολόγος

1376-1379 (3 έτη)

Το Βυζάντιο είναι απλώς ένα υπόσπονδο κράτος. Ο ορισμός των βασιλέων είναι εντελώς υπό τον έλεγχο των ξένων (των Τούρκων βασικά). 1376- Κέρδισε το θρόνο με την υποστήριξη του Μουράτ Α' στο οποίο είχε υποσχεθεί την Καλλίπολη (που είχε ανακτηθεί το 1366)

Ιωάννης Ζ΄ Παλαιολόγος

1399-1402 (3 έτη)

Οι Τούρκοι έχουν κατακτήσει σχεδόν όλες τις Βυζαντινές επαρχίες, έχουν κάψει και λεηλατήσει όλες τις μεγάλες πόλεις και έχουν πάρει σκλάβους χιλιάδες γυναίκες, αγόρια και κορίτσια. • 1402- Συμφωνία με τον Σουλεϊμάν. Πήρε πίσω τη Θεσσαλονίκη, τη Χαλκιδική και τις Σποράδες και μια λωρίδα στα παράλια του Πόντου. Οι τουρκικές κτήσεις στα Βαλκάνια αναγνωρίστηκαν. Για το Βυζάντιο, αυτή ήταν η τελευταία διπλωματική επιτυχία • Μετά την ήττα των Τούρκων στην Άγκυρα (1402) από τον Ταμερλάνο, ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος στους Οθωμανούς ανακουφίζοντας κάπως το Βυζάντιο

Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγος

1391-1425 (34 έτη)

Η κατάσταση είναι απελπιστική. Ο αυτοκράτορας είναι υποχέριο των Τούρκων που τον αναγκάζουν να λάβει μέρος στην καταστροφή ελληνικών πόλεων. •1396- Ταξίδεψε στη Δυτική Ευρώπη προς αναζήτηση βοήθειας. Είχε θερμή υποδοχή σε Ρώμη, Μιλάνο, Λονδίνο και Παρίσι όπου έμεινε 2 χρόνια. • Πρόσφερε το Βυζάντιο στους Ενετούς που δεν το δέχτηκαν. Τους πούλησε πάντως τη Θεσ/νίκη το 1423. • Υποδαύλισε τον εμφύλιο για τη διαδοχή του Βαγιαζήτ Συμφωνία με τον σουλτάνο Μωάμεθ Α' το 1414. • Έχτισε το τείχος των Εξαμυλλίων στην Κόρινθο.

Ιωάννης Η΄ Παλαιολόγος

1425-1438 (23 έτη)

Ό,τι έχει απομείνει από την άλλοτε κραταιά Βυζαντινή Αυτοκρατορία είναι η Κωνσταντινούπολη και το Δεσποτάτο του Μορέως. Το Βυζάντιο είναι αβοήθητο και ανίσχυρο. Οι Τούρκοι ετοιμάζονται για την τελική επίθεση. 1439- **Σύνοδος της Φεράρας**. Υπέγραψε συμφωνία για την ένωση των Εκκλησιών και υποταγής στη Ρώμη που ήταν πολύ δύσκολο να την περάσει στους ίδιους τους υπηκόους του..

Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος

1449-1453 (4 έτη)

- Ανακηρύχθηκε "Βασιλεύς των Ελλήνων". Ο πρώτος και ο τελευταίος Βυζαντινός αυτοκράτορας που έφερε αυτόν τον τίτλο.
- Προσπάθησε να επισκευάσει τα τείχη και να οργανώσει το στρατό. Τελικά, ο στρατός του αποτελούνταν από 3000 Έλληνες και 2000 ξένους, 700 από τους οποίους Γενουάτες.
- Ο **Μωάμεθ Β'** προετοιμάστηκε: Έχτισε ένα φρούριο στο Βόσπορο (*Ρούμελη Χισάρι*) για να μπλοκάρει τα στενά. Ο Ούγγρος πυροβολητής **Ουρβανός** του κατασκεύασε πυροβολικό με 70 κανόνια.
- 29 Μαΐου 1453: η Άλωση της Πόλης, Το Δεσποτάτο του Μορέως κατακτήθηκε το 1460. Η αυτοκρατορία της Τραπεζούντας έπεσε το 1461